

ÅRSBERETNING OM VIRKSOMHETEN I 2023

Formål

Stiftelsen Fritt Ord er en privat, allmenntilgjengelig stiftelse hvis fremste formål er å verne om og styrke ytringsfriheten og dens vilkår i Norge, særlig ved å stimulere den levende debatt og den uredde bruk av ordet. Fritt Ord kan også støtte andre sider ved norsk kultur, i første rekke den del av kulturen som gjør bruk av ordet. I særlige tilfeller kan Fritt Ord bidra til å fremme ytringsfriheten i andre land. Stiftelsen har kontor i Uranienborgveien 2, Oslo.

Fritt Ord søker å ivareta sitt formål på to måter: gjennom bevilgning på basis av søknader og gjennom egeninitiert virksomhet (prisutdelinger, stipendprogram, seminarer, prosjekter). Til vedtektsbestemte formål ble det i 2023 til sammen bevilget kr 105,5 mill. etter søknad. I tillegg ble det utdelt kr 0,7 mill. til forskjellige priser og kr 2,4 mill. til stipender, totalt kr 108,6 mill. Kr 7,9 mill. i tilbakeførte bevilgninger for ikke realiserte prosjekter fra tidligere år blir fratrukket den samlede bevilgningssummen. Nettobevilgninger for 2023 blir således kr 100,7 mill.

Året 2023 har vært preget av stor aktivitet i Stiftelsen Fritt Ord. Søknadsmengdene har vært betydelig større enn i et normalår, og antallet søknader har ikke vært høyere siden pandemiårene, da stiftelsen hadde utlysninger av ekstramidler. Miljøene og formålene som Fritt Ord retter seg mot, har store, udekkede finansieringsbehov. Aktivitetsnivået har vært stort også utenom bevilgningene. Året har vært preget av mangfoldig aktivitet relatert til Russlands krig mot Ukraina – blant annet Fritt Ords Pris til Julie Wilhelmsen og en internasjonal konferanse – og mot slutten av året krigen i Midtøsten. Den internasjonale virksomheten har generelt stort omfang. Dagsorden nasjonalt satte Fritt Ords og Norsk Presseforbunds omfattende rapport om mediedekningen av Baneheia-saken gjennom 20 år.

Priser

Fritt Ords Pris

Stiftelsen Fritt Ords Pris 2023 ble tildelt seniorforsker Julie Wilhelmsen. Hun fikk prisen for å ha bidratt med nyanserende faglig kunnskap i et opphetet offentlig ordskifte, før og etter Russlands invasjon av Ukraina. Ifølge styrets begrunnelse viste hun gjennom dette betydningen av ytringsmot og utøving av akademisk ytringsfrihet i praksis. Wilhelmsen ble tildelt prisen under en seremoni i Den Norske Opera & Ballett 11. mai 2023. Prisbeløpet var på kr 500 000.

Fritt Ords Honnør

Musiker, skuespiller og aktivist Ella Marie Hætta Isaksen ble 8. mars 2023 tildelt Fritt Ords Honnør for sin innsats for minoritetsvern og samiske urfolksrettigheter. 25. september mottok journalist og forfatter Bjørn Olav Jahr Fritt Ords Honnør for grundig og standhaftig journalistikk som avdekket justismord i Baneheia-saken og bidro til foreløpig domfellelse i Birgitte Tengs-saken. Begge tildelingene fant sted i Uranienborgveien 2, og prisbeløpet var i begge tilfeller på kr 100 000.

Free Media Awards: Fritt Ords og ZEIT Stiftung Bucerius' pressepriser til Øst-Europa

Presseprisene er øremerket journalister og medier i Øst-Europa, og er et samarbeidsprosjekt mellom Stiftelsen Fritt Ord og Zeit Stiftung Bucerius. De fem presseprisene ble utdelt under den første Freedom of the Press Week i Hamburg i september 2023, hvor prisvinnere var med i samtaler om kritisk journalistikk i krig og innskrenkningen av ytringsrommet for frie medier

i Øst-Europa. Med hver Free Media Awards følger et prisbeløp på 15 000 euro. Den ukrainske journalisten og sjefredaktøren Sevil Musaieva i Ukrainska Pravda fikk Free Media Awards for solide og troverdige reportasjer om krigen og dens konsekvenser etter Russlands fullskala-invasjon av Ukraina. Ved å opprette en engelskspråklig versjon sikret nettavisen seg en leserskare lagt utover Ukrainas grenser. Yuriy Nikolov, som er en av Ukrainas fremste undersøkende journalister, fikk Free Media Awards for sine sensasjonelle avsløringer av korrupsjon i Det ukrainske forsvarsdepartementet. Det er spesielt sensitivt å avdekke korrupsjonsskandaler i krigstid, og Nikolovs avsløringer fikk store konsekvenser i Ukraina og internasjonal oppmerksomhet. Fra Georgia fikk den uavhengige, nettbaserte nyhetsplattformen OC Media Free Media Awards for å rapportere om den betydelige innvirkningen Russlands invasjon av Ukraina har hatt i hele Kaukasus-regionen. Lokale nyhetsmedier republisierer OC Medias innhold på georgisk, armensk, aserbajdsjansk og russisk. Nettmediet Reform.by fra Belarus fikk Free Media Awards for å fortsette sin rapportering og undersøkende journalistikk med kilder inne i Belarus fra sitt arbeid i eksil. Den uavhengige russiske nettavisen iStories fikk Free Media Awards for sine undersøkelser av russiske krigsforbrytelser i Ukraina.

Fritt Ord-konkurransen for elever i videregående skole 2023

Temaet for konkurransen i skoleåret 2022/2023 var konspirasjonsteorier. Det ble utarbeidet læringsressurser til skolene, blant annet fagtekster om konspirasjonsteorier. Fritt Ord gjennomførte også lærerseminaret «Den lille konspirasjonsdagen» i samarbeid med Norges institutt for menneskerettigheter (NIM). Det kom inn om lag 200 bidrag fra elever i videregående skole. Prisutdelingen fant sted i Fritt Ords lokaler 4. mai. Førsteprisen på kr 20 000 gikk til Mina Pran Kristensen fra Fyrstikkalleen vgs. i Oslo. Andreprisen gikk til Anna Blikom Vollan, Stavanger katedralskole, og tredjeprisen til Axel von Zernichow Goller, Oslo katedralskole. En studietur til Strasbourg for de tre vinnerne ble arrangert høsten 2023, med besøk hos Den europeiske menneskerettsdomstolen, Europarådet og EU-parlamentet.

Historiekonkurransen for ungdomsskole og videregående skole 2023

Historiekonkurransen «Min familie i historien» ble arrangert for 25. gang. Deltakelsen var svært god, med 966 deltakere fordelt på 735 bidrag fra videregående og 231 fra ungdomsskolen. Vinnerne av årets konkurranse var Tuva Rognås Strømmen (Valdres videregående skole) med teksten «Eit vanleg liv, utanom det vanlege» og Amalie Meek Johannessen (Kråkerøy ungdomsskole) med teksten «Helga – tysker, flyktning, mor og overlever».

Egne initiativer, samarbeidsprosjekter og arrangementer

Baneheia-rapporten

Norsk Presseforbund og Fritt Ord presenterte i oktober en omfattende rapport om mediedekningen av Baneheia-saken gjennom to tiår. Initiativet til prosjektet var felles fra de to organisasjonene, inspirert av rapporten i 2022 om dekningen av terroren på Utøya og i regjeringsskvartalet. Mediene har i flere faser og på ulike måter sviktet sitt samfunnsoppdrag og sin viktige rolle gjennom mer enn 20 års dekning av Baneheia-saken. Hvorfor og hvordan skjedde det? Rapporten inneholder tre selvstendige undersøkelser og analyser, samt læringspunkter til diskusjon i redaksjonene og i offentligheten. De tre hovedkapitlene i rapporten var: 1) En kvantitativ innholdsanalyse av rundt 3000 oppslag i åtte medier. Denne er gjort av medieanalysebyrået Retriever. 2) En undersøkelse blant aktuelle medier om dekningen, kildebruken og vurderingene i redaksjonene. Denne er gjort av gruppe journalister og redaktører, ledet av Arne Jensen i Norsk Redaktørforening. 3) En forskeranalyse av mediedekningen, basert på innsiktene i kapittel 1 og 2, samt kvalitative intervjuer med pressefolk, advokater og støttespillere til Viggo Kristiansen. Denne er gjort av Kjersti Thorbjørnsrud,

forsker ved Institutt for samfunnsforskning. Rapporten vakte stor oppmerksomhet i samfunnsdebatten og førte til erkjennelse av feil i en rekke medier. Presseforbundets generalsekretær og Fritt Ords direktør presenterte resultatene i en kronikk i Aftenposten. I september ble Fritt Ords Honnør tildelt journalist og forfatter Bjørn Olav Jahr for hans innsats med Baneheia-saken.

Civitates

Civitates er et filantropisk initiativ som støtter organisasjoner som beskytter og fremmer offentlige rom (offline og online), frihet til forsamling og organisasjon og til å opprettholde tilgang på troverdig informasjon og ansvarliggjøring av maktsentra. Fondet er etablert av Fritt Ord i samarbeid med flere europeiske stiftelser, og øremerker støtte til feltene «Tech and Democracy», «Media» og «Civic Power». Siden starten i 2018 har Civitates støttet 50 organisasjoner i 18 land med til sammen 10 millioner euro. I 2023 har bekymringene over generativ kunstig intelligens økt i omfang ved siden av de allerede eksisterende utfordringene med big tech og sosiale medier. Organisasjonene som Civitates støtter i «Tech and Democracy», undersøker og deler sine analyser av den drivende arkitekturen bak nettbasert desinformasjon, og de har arbeidet med banebrytende EU-lovgivning for å gjøre plattformene mer transparente og juridisk ansvarlige. Civitates har støttet organisasjoner som Access Now og EU Disinfo Lab i Belgia, som har arbeidet med de første håndhevingene av EUs Digital Services Act (DSA) og Digital Markets Act (DMA). I det europeiske medielandskapet støtter Civitates medieorganisasjoner som har produsert banebrytende og avslørende journalistikk samtidig som de har utviklet nye inntektsmodeller. I feltet «Media» har blant andre Press One (Romania), 444.hu (Ungarn) og Stichting Bellingcat (Nederland) fått støtte til sin operasjonelle virksomhet. I feltet «Civic Power» støtter Civitates organisasjoner som Italian Coalition for Civil Liberties i Italia og Via Iuris i Slovakia, som blant annet samarbeider med unge mennesker for å skape samfunnsengasjement. Civitates støtter de ulike organisasjonene over flere år for å sikre et mer solid fundament, og gir i tillegg mulighetsmidler til å realisere særskilte prosjekter underveis. Fritt Ord bidrar med 200 000 euro i året til Civitates.

Russian Media in Exile Incubator

Russian Media in Exile Incubator ble etablert høsten 2022 i kjølvannet av Russlands fullskalakrig i Ukraina, av Thomson Reuters Foundation med støtte fra Fritt Ord og andre stiftelser og organisasjoner. Etter krigens start var det ikke lenger mulig for Thomson Reuters Foundation og Stiftelsen Fritt Ord å drive journalistikkprosjektet Perspektivy, som hadde arrangert cross-border-programmer for russisktalende journalister og frilansere i Russland, Øst-Europa, Baltikum, Kaukasus og Sentral-Asia siden 2016. Russian Media in Exile Incubator ble initiert for å tilby juridisk assistanse i forbindelse med nye etableringer i ulike land, forretningsplanlegging, rådgivning om operasjoner i nyhetsrommet, digitale ferdigheter og cybersikkerhet til flere av eksilmediene. Så mange som 86 uavhengige russiske medier arbeidet i eksil i Europa i 2023. Fullskalainvasjonen av Ukraina har videre bidratt til at strukturene i mediemarkedet i Belarus er blitt totalt forandret, og de uavhengige belarusiske mediene arbeider i dag i stor grad i eksil. Også flere medier fra Belarus deltar i Russian Media in Exile Incubator. Fritt Ord støtter prosjektet med 75 000 euro per år.

Internasjonal konferanse

Fritt Ord arrangerte i juni 2023 den internasjonale konferansen «What does the Russian Anti-War Movement Look Like?» i Oslo for å utforske mangfoldet i den russiske antikrigsbevegelsen inne i landet og i eksil, og for å sette søkelys på stemmer som står for alternativer til statens narrativer om «tradisjonelle verdier» – en retorikk som har blitt brukt til å rettferdiggjøre krigen og den nye anti-LGBTQ+-lovgivningen. Noen av de viktigste antikrigsstemmene ved siden av russiske uavhengige journalister kommer fra russiske feministiske og skeive bevegelser. Sammen med representanter fra disse miljøene og menneskerettighetseksperter og

forskere gjorde vi et forsøk på å analysere hvordan det står til med uavhengige russiske medier etter ett år i eksil, og på å diskutere alternative visjoner for Russlands fremtid. Forfatteren og forskeren Alexander Baunov kom for å diskutere sin nye bok «The End of the Regime: How Three European Dictatorships Ended» med Geir Flikke fra Universitetet i Oslo og et publikum som bestod av forskere, studenter, journalister, forfattere og fagfolk som virker i Norge. Pavel Chikov fra AGORA, Darya Berg fra Go by the Forest, Leonid Drabkin fra OVD Info, Irina Dolinina fra iStories, Pavel Kanygin fra Prodolzhenie Sleduet, Alexandra Gulieva fra DOXA og transkvinne og -aktivist Kate Messorosh m.fl. var med i programmet.

Enkelte andre arrangementer

Fritt Ord har arrangert flere seminarer gjennom 2023. 18. mars inviterte Fritt Ord til førpremiere på dokumentarfilmen «Baghdad on Fire» og samtale med regissør Karrar Al-Azzawi om hans debutfilm i samarbeid med Arabiske filmdager, Integral Film og CPH:DOX på Vika kino. Flere styremedlemmer og administrasjonsansatte deltok i planlegging og gjennomføring av den internasjonale ytringsfrihetskonferansen WEXFO på Lillehammer i mai. I samarbeid med Den ukrainske forening i Norge og Oslo Dokumentarkino arrangerte Fritt Ord 31. mai 2023 den første norske visningen av dokumentarfilmen «20 Days in Mariupol» med regissør Mstyslav Chernov i en digital samtale på Vega Scene. Under Mirage Film Festival for the Art of the Real lanserte Fritt Ord og Norwegian Journal of Photography (NJP) den sjette utgaven av NJP med dokumentariske fotoserier den 12. oktober 2023 på Vega Scene. Plakater med bilder fra boken ble hengt opp i byrommet i Oslo og i en plakattstilling på Vega Scene under hele festivalen. Den 13. oktober 2023 inviterte Fritt Ord og NJP fotografen Michael Christopher Brown til å vise fram sine nye KI-prosjekter og fortelle om hvorfor han arbeider med KI-teknologi.

6. november stod Fritt Ords prosjekt «Islam i Norge» for et åpent debatt- og samtalemøte om mansrollene i muslimske miljøer, med særlig blick på gutters situasjon. Hvilke forventninger ligger i mansrollene i muslimske miljøer? Hvordan møtes de som bryter med eller ikke lever opp til disse forventningene? Kulturell ulikhet, etnisitet, religion og rasisme – er det norske samfunnet i stand til å sikre like muligheter for alle, uansett bakgrunn? Det var samtale mellom Usman Rana, styreleder i tankesmien Wasila og spaltist i Morgenbladet, Linda Noor, daglig leder i Minotenk og spaltist i Dagsavisen og Mohamed Abdi, lærer og skribent. Møteleder var Kadafi Zaman, journalist i TV 2. I samarbeid med Masahat for Arab Culture in Exile og Vega Scene arrangerte Fritt Ord samtalen «Ytringsrommet og krigen i Gaza» 29. november 2023. Etter Hamas' angrep 7. oktober 2023 og Israels militære invasjon ble vi vitne til den blodigste krigen i Gaza i vår tid. I samtalen ble det diskutert hvordan det er å leve med arabisk, muslimsk og jødisk identitet under krigen, antisemittisme, kanselleringer, sensur og selvsensur i institusjoner, doble standarder i utenrikspolitikken i Norge og internasjonalt og utfordringene for redigerte medier. «Debattene om Norges fremtid», som er et egeninitiativ i samarbeid med Ferd, Amedia og Norges forskningsråd, har gått gjennom hele året. Målet er å styrke ytringsfrihet og demokrati gjennom debatter og rundebordsdiskusjoner der mennesker fra vidt ulike miljøer bringes sammen, og gjerne mennesker som ikke ellers preger samfunnsdebatten. Årets debatter hadde temaer som «KI – intelligens uten følelser», samfunnsklimaet i Kristiansand og på Sørlandet etter årene med politisk turbulens og hvorvidt Norges nr. 2-byer er «sovende» og i bakevja.

Oxford-stipend og Reuters Institute

Fritt Ords samarbeid med Reuters Institute for the Study of Journalism i Oxford fortsatte, med det halvårige journaliststipendet «The Fritt Ord Journalism Fellowship – in honour of Preben Munthe». Tarjei Leer-Salvesen mottok stipendet for 2023. Det var åtte godt kvalifiserte søkere. Under oppholdet skrev Leer-Salvesen en oppgave om hvordan journalister kan bruke andre lands innsynsregler til å få innsyn i dokumenter de er på jakt etter. Han sammen-

liknet innsynsregler i 136 ulike land, med mål om å lage bedre verktøy for gravejournalister. Reuters Digital News Report ble lansert i Fritt Ords lokaler i august. Fritt Ord finansierer den norske delen av rapporten, som lages i samarbeid mellom medieforskere i Oxford og Bergen. Stiftelsen bidrar også til finansieringen av den internasjonale rapporten, som sammenligner mediebruken i flere enn 40 land. 2023-rapporten viste at norske medier i høyere grad enn andre lykkes i å holde oppe interessen for nasjonale politiske nyheter. Rapporten fikk stor medieoppmerksomhet.

50-årsjubileum

Professor Hilde Gunn Slottemos bok om Fritt Ords 50 år lange historie ble fullført for utgivelse i april 2024. Stiftelsen ble grunnlagt 7.juni 1974. Samtidig ble en rekke aktiviteter i jubileumsåret planlagt, bl.a. en utlysning av midler til skolebiblioteker.

Annen utadrettet virksomhet

Styremedlemmer og ansatte har gjennom året bidratt i offentligheten på vegne av stiftelsen. Direktøren har deltatt i offentligheten gjennom en lang rekke foredrag, medieintervjuer og deltakelse i debatter, seminarer og festivaler. Det er også blitt avholdt en svært lang rekke møter gjennom året med personer og organisasjoner eksternt, om spørsmål knyttet til vår virksomhet (bevilgninger, samarbeid m.m.).

Bevilgninger

Det ble i årets løp behandlet ca. 3730 søknader, hvorav 1261 (33,8 %) ble helt eller delvis imøtekommet. Alle bevilgningene fra 2023 er tilgjengelige på Fritt Ords nettsted, i en database hvor de offentliggjøres løpende i etterkant av hver søknadsrunde. Antallet innkomne søknader har økt med hele 21 % siden 2022.

85 % av de innsendte søknadene inngår i Fritt Ords seks ordinære behandlingsrunder. Her deles det ut midler til bl.a. bokprosjekter, seminarer, festivaler, dokumentarfilmer, organisasjoner innen ytringsfrihetsfeltet, fotoprojekter, teateroppsetninger og utstillinger.

I 2023 har det vært to spesialutlysninger som til sammen utgjør ca. 15 % av søknadsmassen og 26 % av årets bevilgede midler etter søknad.

Utlysningen Norsk journalistikk, inkludert Den gode kritikken

Høsten 2017 satte Fritt Ord i gang søknadsordningen Norsk journalistikk, der stiftelsen i fire år bevilget inntil 25 millioner kroner årlig til journalistikkprosjekter og kritikkstipender. Ordningen ble i 2022 vedtatt videreført, med samme tildelingsramme som før. I 2023 mottok stiftelsen 429 journalistikksøknader i denne ordningen, og 218 prosjekter ble i alt tildelt kr 20,42 mill. I programmet Norsk journalistikk inngår også stipendordningen «Den gode kritikken», der det deles ut inntil ti årlige stipender til norske kritikere. I 2023 kom det inn 50 søknader i denne utlysningen, hvorav ni ble innvilget med totalt kr 2,25 mill. I alt ble det dermed bevilget ca. kr 22,7 mill. i ordningen Norsk journalistikk.

Utlysning av midler til norske folkebiblioteker

Våren 2023 lyste Fritt Ord for sekstende gang ut midler til tiltak i norske folkebiblioteker. Årets tema var «Ny norsk sakprosa», og det ble lyst ut tilskudd à kr 60 000. Det kom inn 76 søknader, og stiftelsen besluttet å tildele midler til 40 søkere. Til sammen ble det delt ut kr 2,4 mill., fordelt på biblioteker over hele landet.

Økonomi

Fritt Ord har samarbeidet med en uavhengig rådgiver, Grieg Investor, om utvikling av strategi og løpende evaluering av porteføljen, og om valg av forvaltere og investeringsprodukter. Kapitalforvaltningen ble utført gjennom investeringer i aktivaklassene renter, norske og utenlandske aksjer, private equity-fond, eiendom, hedgefond og pengemarked/bank.

Stiftelsen er egenkapitalfinansiert og har ikke vesentlig gjeld utover de bevilgninger som er gitt til realisering av formålet. Endringen i kontantstrømmen består dermed i å forklare endringen i stiftelsens investeringsportefølje fra 2022. Midlene til realisering av formålet (bevilgninger, priser, egne initiativer mv.) kommer fra avkastningen av stiftelsens kapital. For 2023 var avkastningen positiv (262,6 MNOK) mot -234,2 MNOK for 2022.

Det ble bevilget kr 100,7 mill. til vedtektsbestemte formål. Bevilgningsnivået er lavere enn for 2022, med en nedgang på kr 53 mill. De samlede kostnadene for andre aktiviteter som oppfyller formålet (egne initiativer, samarbeidsprosjekter, arrangementer og drift) utgjorde kr 41,1 mill., og forvaltningskostnadene for investeringsaktiviteter utgjorde kr 2,4 mill. Total formålskapital utgjør ved årets slutt 3,6 mrd. kroner.

Fritt Ord har oppnådd følgende resultat for sine aktivaklasser:

Aktivaklasse	Fordeling	Avkastning Portefølje	Avkastning Ref.indeks
Aksjer	36,9%	18,99%	20,57%
Obligasjoner	27,9%	4,75%	4,51%
Eiendom	11,4%	-2,82%	-2,82%
Hedgefond	6,0%	20,86%	20,86%
Private Equity	14,4%	5,9%	5,9%
Pengemarked/bank	3,4%	5,18%	3,37%
Totalt portefølje	100,0%		

Fordelingen og avkastningen er basert på rapportering av markedsverdier fra forvalter, og er ikke nødvendigvis sammenfallende med bokførte verdier i regnskapet. (Disse tilsvarer ikke nødvendigvis markedsverdi for alle aktivaklasser.) Tabellen viser at i 2023 har stiftelsen hatt overskudd for alle aktivaklasser med unntak av eiendom. Stiftelsens formålskapital per 31. desember 2023 utgjorde 3 595 millioner kroner mot 3 477 millioner kroner i 2022. Fritt Ord har utarbeidet en strategi for langsiktig kapitalforvaltning med krav til etikk i de investeringer som stiftelsen foretar. Stiftelsen tilstreber utøvelse av samfunnsansvar i alle ledd av sin virksomhet.

Realavkastning

Overskuddet fra årets investeringsaktiviteter var på 262,6 millioner kroner. I forhold til stiftelsens formålskapital per 01.01. gir dette en avkastning på 7,71 % (2022: -6,15%). Justert for inflasjon (5,5 %) gir dette en realavkastning på 2,21 % for 2023 (2022: -11,95%).

Redegjørelse for årsregnskapet

Det fremlagte årsregnskapet gir et rettviseende bilde av stiftelsens eiendeler, gjeld og finansielle stilling ved årsskiftet, samt av resultat og utvikling av stiftelsens virksomhet gjennom året. Det knytter seg ingen vesentlige usikkerheter til årsregnskapet, og det er heller

ingen ekstraordinære forhold som har påvirket regnskapet for 2023. Per 31. desember 2023 er porteføljen i NOK høyere enn 31. desember 2022.

Oslo Børs avsluttet året med økning i Fondsindeksen og Hovedindeksen, som steg hhv. 11,2% og 9,9% for hele 2023. Globale aksjer leverte hele 26% avkastning, men det var få selskaper som var med på festen utover «Magnificent Seven». Det var «Generativ AI» som ble trenden i 2023. Norske renter steg noe mer enn amerikanske renter i 2023. Norsk 10-årsrente steg med 20 punkter til 3,26% og 3-årsrenter steg med 30 punkter til 3,67%. Inflasjonen i Norge har blitt seg fast mer enn tidligere antatt, godt hjulpet av kronekursen (kilde Grieg/Alfred Berg). Resultatet av forvaltningen vil derfor variere med konjunktorene i norsk og internasjonal økonomi.

Avkastning for stiftelsens totalportefølje er opp 3,92% per april 2024, men det knytter seg fortsatt usikkerhet til den økonomiske veksten. Investeringskomité og styre følger situasjonen tett, og den kortsiktige likviditeten er meget god. Styret er av den oppfatning at forutsetningen for fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet for 2023 er satt opp etter denne forutsetningen.

Finansiell risiko

Stiftelsen benytter seg av ulike finansielle instrumenter i forbindelse med styringen av finansiell risiko. Styret skal påse at stiftelsens midler forvaltes i tråd med stiftelsens formål, samt at virksomheten utføres i samsvar med stiftelsens vedtekter og de til enhver tid gjeldende regler. Styret vedtar årlig finansstrategien for det kommende kalenderåret. Denne følges opp i det daglige av en investeringskomité nedsatt av styret. Strategien omfatter langsiktig investeringsprofil, rammer for allokering av aktiva, risiko og etiske retningslinjer. En ekstern rådgiver, Grieg Investor, utarbeider månedlig rapporter som viser avkastning, allokering og transaksjoner. Styret behandler rapportene løpende gjennom året.

Fritt Ords finansielle risiko er moderat, og kan i hovedsak dekomponeres til henholdsvis markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. Risikoen klassifiseres som høy, moderat eller minimal. Forholdet er nærmere omtalt under note 17 i regnskapet.

Økonomiske fremtidsutsikter

Fritt Ord har et mål om en langsiktig realavkastning på 4,5 %. Fritt Ords forventninger til fremtidig avkastning er beregnet ut fra dette forholdet. Utdeling til vedtektsfestede formål skal ifølge styrets vedtak utgjøre i snitt ca. 3 % av stiftelsens formålskapital per 01.01. Stiftelsens prognose om budsjettert avkastning for året er imidlertid avhengig av utviklingen i finansmarkedet. Avkastningen er beregnet ut fra forutsetningen om at 2024 blir et normalår, men styret presiserer at det normalt er betydelig usikkerhet knyttet til vurderinger av fremtidige forhold.

Årets aktivitetsoverskudd

Det samlede aktivitetsoverskuddet på kr 118,4 mill. foreslås overført til annen formålskapital.

Styre og administrasjon

Styret

Professor Grete Brochmann er styreleder i Stiftelsen Fritt Ord, mens direktør Bård Vegar Solhjell er nestleder. Øvrige styremedlemmer er førsteamanuensis Anine Kierulf, investor Bjarne Kveim Lie, forfatter og journalist Frank Rossavik, forfatter og utenriksreporter Sigrun Slapgard og forfatter og rådgiver Sylo Taraku. Lie ble innvalgt på årsmøtet i juni 2023, da Christian Bjelland trådte ut av styret.

I løpet av året ble det avholdt seks styremøter og ett planleggingsseminar. Fritt Ord tilstreber jevn fordeling mellom kjønnene; det var i 2023 tre kvinner og fire menn i styret. Det er likestilling i stiftelsen med tanke på både ansettelser, lønnsbetingelser og arbeidsoppgaver. Av selskapets 11 ansatte er seks kvinner og fem menn. Etter styrets mening er likestillingen godt ivaretatt, og det iverksettes derfor ikke ytterligere tiltak på området. Det er tegnet styreansvarsforsikring for styrets medlemmer og administrerende direktør for deres mulige ansvar overfor foretaket og tredjepersoner, med en forsikringsdekning på kr 40 mill.

Forretningsførsel og administrasjon

Knut Olav Åmås er administrerende direktør og Bente Roalsvig nestleder/prosjektleder. Ingvild Bjerkholt, Oskar Kvasnes, Elin Bech Lutnæs og Hanne Vorland er seniorrådgivere. Anne-Lise Sognnes er rådgiver og kokk for Sameiet Uranienborgveien 2. Henrik Pryser Libell er kommunikasjonsrådgiver og Kjersti Bjørkmo administrasjonsmedarbeider i 50 % stilling. Joakim Lie er prosjektleder og Karsten Korbøl koordinator for HIFOs prosjektkonkurranse i historie (20 % stilling). Herkules Forvaltning AS har vært Fritt Ords regnskapsfører, mens Stiansen & Co. AS er stiftelsens revisor.

Styret anser arbeidsmiljøet i stiftelsen som godt. Det er satt i gang flere utviklingstiltak i administrasjonen knyttet til arbeidsprosesser, kommunikasjon og miljø. En arbeidsmiljøundersøkelse ble gjennomført og fulgt opp. Etter pandemien er det innført mulighet for hjemmekontor inntil to dager ukentlig. Det har ikke vært skader, ulykker eller påfallende sykefravær. Fraværet totalt utgjør 2,6 % av avtalte dagsverk gjennom kalenderåret.

Stiftelsen arbeider aktivt for å forhindre diskriminering som følge av nedsatt funksjonsevne, etnisitet, nasjonal opprinnelse, legning, religion eller livssyn. Aktivitetene omfatter blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering. Fritt Ords virksomhet forurenser ikke det ytre miljø.

Oslo, 17. juni 2024

Grete Brochmann
Styrets leder

Bård Vegar Solhjell
Nestleder

Anine Kierulf
Styremedlem

Bjarne Kveim Lie
Styremedlem

Frank Rossavik
Styremedlem

Sigrun Slapgard
Styremedlem

Sylo Taraku
Styremedlem

Knut Olav Åmås
Adm. direktør

Elektronisk signatur

Signert av	Dato og tid <small>(UTC+01:00) Central European Time (Berlin)</small>
Taraku, Sylo Norwegian BankID	06/17/2024 15:13:36
Rossavik, Frank Mauritz Norwegian BankID	06/17/2024 15:18:45
Lie, Bjarne Kveim Norwegian BankID	06/17/2024 15:31:11
Kierulf, Ewa Anine Norwegian BankID	06/17/2024 15:41:42
Solhjell, Bård Vegar Norwegian BankID	06/17/2024 22:17:09
BROCHMANN, GRETE Norwegian BankID	06/18/2024 08:49:47
Åmås, Knut Olav Norwegian BankID	06/18/2024 11:14:53
Slapgard, Sigrun Norwegian BankID	06/19/2024 10:07:58

Dette dokumentet er signert med elektronisk signatur. En elektronisk signatur er juridisk forpliktende på samme måte som en håndskrevet signatur på papir. Denne siden er lagt til dokumentet for å vise grunnleggende informasjon om signaturen(e), og på de foregående sidene kan du lese dokumentet som er signert. Vedlagt finnes også en PDF med signatordetaljer, og en XML-fil med innholdet i den elektroniske signaturen(e). Vedleggene kan brukes for å verifisere gyldigheten av dokumentets signatur ved behov.